

Dursun BAŞĞUT tarafından yazıldı.

Çarşamba, 01 Temmuz 2015 04:53 - Son Güncelleme Salı, 29 Aralık 2015 14:18

----- □ *Lütfen ilk bölümlerini de okuyunuz* -----

HAYVANLARA DA İNSANLAR KADAR DEĞER VERİLEN BİR TOPLUM

Çocukların mahalle turu olan güzelliği ile ve güzelliği olduğu kadar ilginçliği ile devam etmekte idi. Mahallenin dağa bakan çıkışına yakın yerde bulunuyorlardı ki hepsinin dikkatini buradaki bir kısmı toprağa gömülmüş derinliği az fakat çapı geniş birçok kap çekti. Önceden sözleşmiş gibi hepsi ayaklarını o yöne doğru sürümeye başladı. Yaklaştıklarında gördüler ki; kapların içerisinde yemek artıkları, et-kemik parçacıkları ve su bulunuyordu. Belli ki burada birileri hayvan besliyordu ve bu tabaklar onların yemek tabaklarıydı. Fakat ilginç bir şey vardı,

Dursun BAŞĞUT tarafından yazıldı.

Çarşamba, 01 Temmuz 2015 04:53 - Son Güncelleme Salı, 29 Aralık 2015 14:18

---

bunlar hayvanların yemek tabaklarıydı ancak hepsi pırıl pırıl tertemiz ve çiçekli, desenli ve renk renkti. Demek ki hayvanların sahibi zevk sahibi birisiydi. Mahallede oturan fakat mahallenin yabancı Abdullah daha fazla dayanamadı ve Dilek'e sordu:

- "Bunca yıldır bu mahallede oturuyorum, buraya daha önce ne geldim, ne gördüm nede duydum. Kimin bu arazi, bu hayvanlar kimin."

- "Zaten gelip buraları görmüş olsan şaşardım. Sen burada yaşıyorsun ama mahallene o kadar yabancısın ki, bu konuda Barbara'dan hemen hemen hiç farkın yok." Bu kez söze Safiye katıldı:

- "Tabi ki Barbara'dan farkı olmaz Dilek. Kendi mahallesine hiç uğradığı yok ki. Biz bile Amerikan Mahallesinde oturduğumuz halde ben burasını biliyorum. Hatta birkaç kez babamla buradaki sokak hayvanlarına yiyecek getirmiştik." Çocuklar şaşırmişti. Şaşkınlığı ilk olarak Karla atlattı:

- "Vay demek sen burasını biliyordun ve daha önce gelmiştir." Bu kez ara vermeden konuşmayı Adrian sürdürdü:

- "Ne yani bunların hepsi sokak hayvanları için mi?" bu süslü püslü kaplar, bu yemyeşil çimenler ve en önemlisi bizim çocuk parklarındaki kadar oyuncaklar..."

- "Bilmiyorum oyuncaklar belki mahallenin çocuklarıdır. Benim bildiğim burada sokak hayvanlarına yemek bırakıldığı." Bütün gözler Dilek'te idi. Evet mahalleyi ve mahalle kültürünü en iyi bilen oydu. Herkes soluksun beklerken o da anlatmaya başladı:

- "Osmanlı döneminde insanlar sadece faydalandıkları hayvanlara değil, her türlü hayvana merhamet ve şefkat gösterirdi. Osmanlının bu hali o devrin batılı devletlerince şaşkınlıkla karşılanırdı. Çünkü aynı dönemde Avrupa ülkelerinde hiçbir hayvan hakları kanunu yoktu. Hatta 16. yüzyılda Paris'te her yıl yaz mevsiminin belli bir gününde sokak kedilerinin toplanıp çuvallara doldurulup yakıldığı ve halkın da bu günü eğlencelerle festival havasında kutladığı söylenir." Bu konuda Safiye'nin söyleyecekleri vardı ki müsaade ile Dilek'in anlattıklarına ekleme yaptı:

Dursun BAŞĞUT tarafından yazıldı.

Çarşamba, 01 Temmuz 2015 04:53 - Son Güncelleme Salı, 29 Aralık 2015 14:18

- “Evet, arkadaşlar yanılmıyorsam o dönemde yani 1587 tarihinde Sultan 3. Murat bir ferman yayınlayarak taşımacılıkta kullanılan at ile katırlara kapasitelerinin üzerinde yük taşıttırılmasının yasaklandığını, hayvanların bakım, beslenmesine özen gösterilmesinin istendiğini ve fermana uymayan hayvan sahiplerinin cezalandırılacaklarının bildirmiştir. Yine aynı dönemde mezbahalarda hayvanların en acısın şekilde kesilmeleri için bıçakların her zaman keskin olarak bulundurulması, hayvanların gözlerini bağlanması, kasapların ehil olması gibi düzenlemelerde yapılmıştır.” Dilek kafası ile Safiye'yi onayladıktan sonra devam etti:

- “Hatta 19. yüzyılda Osmanlılar tarafından hizmete sokulan Gurabahane-i Laklakan sakat leylekler ve göçmen kuşların tedavi ve bakımının yapıldığı bir hastaneydi ve dünyanın ilk hayvan hastanesi olarak kayıtlara geçmektedir. Burası malul hayvanların düşkünler yurdu gibiydi. Kanadı, bacağı kırık leylekler, bunamış kargalar halkın sadakasıyla yaşarlar.” Ahmet önemli bir şey bulmuş gibi sevinçle anlatmaya başladı:

- “Ben bir yerde okumuştum Osmanlı halkı pazarda kuş satın alarak onları azat ederlermiş. Birde muhtaç durumda olan insanlar için açılan aş evlerinde insanların dışında kedi, köpek gibi sokak hayvanları da doyurulmuş. Hatta sokak hayvanlarına bakılması için uşak tutulur, maaş verilirmiş.” Aslında az çok herkesin Osmanlıdaki hayvan sevgisinden haberi vardı ve buda Dilek'i mutlu etmişti. Hal böyle olunca oda anlatmaya devam etti:

- “Osmanlıda Mancacılık diye bir meslek vardı. Mancacı, kedi köpek yiyeceği demek olan mancayı, satar; dileyen, Mancacıdan aldığı yiyecekleri hayvanlara verir, dileyen parasını verir Mancacı onların yerine sokak hayvanlarını düzenli olarak besledi. Çoğu kez fırıncılara ve kasaplara, köpekler için aylık para verilirmiş. Sadece hayvanlar için kurulan vakıflar bile varmış.” Adrian tekrar itiraz etti:

- “Tamam, arkadaşlar iyi hoş diyorsunuz ama ben bir yerde okumuştum, 1910 yıllarında falan İstanbul'dan toplanan 80 binden fazla köpek bir adaya atılarak orada ölüme terk edilmiş.” Adrian çok hazin bir konuya parmak basmıştı ve şimdi bütün gözler ve kulaklar Dilek'e kilitlenmişti:

- “Doğru fakat eksik okumuşsun Adrian. Aslında köpekler İstanbul'a Türklerle birlikte geldiği kabul edilir. İstanbul Bizanslılarda iken kentte kedi hâkimiyeti varmış. O çağlarda İstanbulluların kafasında şöyle bir inanış varmış; Köpekler bu şehre Türklerle geldi, köpekler bu şehirden

Dursun BAŞĞUT tarafından yazıldı.

Çarşamba, 01 Temmuz 2015 04:53 - Son Güncelleme Salı, 29 Aralık 2015 14:18

---

giderse, Türkler de gider. Bunu sadece ön bilgi olarak verdim. İstanbul'da köpeklerin başı ilk kez bir İngiliz turist yüzünden belaya giriyor. Köpeklerden korunmak isteyen yabancı Galata'da gece yarısı kaçarken yüksek bir duvardan düşüp ölür. İngiliz hükümeti Osmanlı'ya ultimatome verir ve sultan 2. Mahmut da kararını açıklıyor. Sokak köpekleri toplanıyor, teknelere konuluyor ve Hayırsız Ada diye bilinen adaya bırakılıyor. Halk, tepki gösteriyor ve köpeklerin bırakılmasını istiyor. Yeniçeri Ocağı'nı dağıtan sultan daha fazla dayanamıyor ve kararını geri alıyor." Herkes merakla beklerken Abdullah şaşkın şaşkın atılır:

- "Eeee 80 bin köpek ne oldu peki, 80 bin köpek..." Dilek tekrar devam etti.

- "Tamam, az sabırlı olabilsen anlatacağım. Bu anlattığım ilk köpek toplama harekâtıydı. İkinci büyük köpek toplama harekâtı Sultan Abdülaziz zamanında yaşanıyor. Köpekler tekrar toplanıyor, teknelere konulup yine Hayırsız Ada'nın yolu tutuluyor. Tam bu ikinci köpek operasyonu yapılırken aynı zamanda 1865 Eylülünde İstanbul'da büyük bir yangın olayı yaşanıyor. Neredeyse Beyazıt'tan Gedik paşa'ya kadar evler tamamı yanıyor. Yine halk tepkisini koyuyor. Köpekleri topladınız, Allah da cezanızı verdi, köpekler olsaydı önceden haber verirdiler diye. Köpekler tekrar teknelerle Hayırsız Adadan geri getiriliyor. Hep kötü olaylar yaşanmıyor tabi örneğin 2. Abdülhamit döneminde İstanbul köpekleri en rahat dönemlerini yaşıyorlar. Kimse köpeklerle uğraşmıyor. Bu sırada baş gösteren kuduzla illeti ile uğraşılıyor. Sultan Fransa Pastör Enstitüsü'ne heyet göndererek, 10 bin altın bağışlıyor. Dünyadaki üçüncü Kuduz Enstitüsü'nü İstanbul'da kurulmasını sağlıyor. Ama 1908'de Abdülhamit devriliyor. Memlekete "hürriyet" geliyor. Abdülhamit'in bütün değerleriyle birlikte sokak köpekleri de yeni rejimin hışmına uğruyor. Üçüncü köpek toplama vakası bu dönemde İttihat ve Terakki ile geliyor. Talat Paşa'nın Dâhiliye Nazırı olarak görev yaptığı 1910'da İstanbul'un tarihindeki en büyük köpek itlaf kampanyası başlatılıyor. Sokaklardan mahallelerin ayak takımları tarafından 3-5 kuruş karşılığı toplanan 80.000 köpek mavnalarla Hayırsız Ada'ya götürülerek orada aç susuz ve yapayalnız bir şekilde ölüme terk edildiler. Çünkü Avrupa'da eğitim görmüş, batı şehirlerine hayran olmuş olan jöntürkler İstanbul'un Avrupa kentleri gibi olması için sokaklarda gezen bu canlı çöplükleri temizlemenin lüzumuna inanıyorlardı. Ne var ki kayalıklarla kaplı bu adada neredeyse dikili tek bir ağaç dahi yoktu. Yinede o yıllarda haktaki hayvan sevgisi yüzünden sürgün köpeklere sandallarla yiyecek götürülüyordu. Ancak bu yeterli olmadı ve 80 binden fazla köpek, açlığa, susuzluğa ve sığağa daha fazla dayanamadı. Hayvanların ulmaları, acı iniltileri, taa İstanbul sokaklarından duyulur oldu. Bir süre sonra, sıcağın, açlıktan ve birbirlerini parçalayarak ölen hayvanlardan hiç ses gelmez oldu... Halk, bu yaşananlardan çok rahatsız olmuştu. Ama elden bir şey gelmemişti. Ya hayvanların ahından yada halkın feryadından bilinmez kısa bir süre sonra Balkan harbi başladı." Safiye Abdullah'a bakarak güldü:

- "Yani yine olan batı hayranlığından hatta onlara benzemekten kaynaklanmış." Gülüşmeler arasında Dilek devam etti:

- “Bu her köpek toplama vakası sonucunda yaşanan üzücü olaylar nedeni ile Türk insanındaki hayvan sevgisi daha çok arttı. Osmanlıdaki hayvanlara karşı bu hassasiyet günümüze de taşınmış ve mahallenin uç kısmına sokak hayvanları için aş evi yapılmıştır. Mahalleli hem elde kalan yemeklerine değerlendiriyor. Hem hayvanlarla olmanın zevkini yaşıyor hem de mahallenin تنها yerinde kurulan bu hayvan aşevi sayesinde hırsızların, yan kesicilerin, yabancıların bu kısımdan girişi engellenmiş oldu.”

- “Ama bu kadar hayvan burada barındığı halde ne kadar da temiz, tabaklara varana kadar her şey pırıl pırıl. Sokak hayvanları için bu biraz abartı değil mi sizce?” Diye sordu Karla. Tabii ki cevapta yine sahibinden ve yine gecikmeden geldi:

- “Bizde insana verilen değer kadar tabiata da, doğaya da, hayvana aynı ölçüde değer verilir. Bu yüzden gerek gönüllü mahalle sakinleri ve gerek ise burada çalışan kişi tarafından burasının bakım ve temizliği yapılır. Çünkü biz hayvanı sevmeyen insanı da sevemez inancını taşımaktayız”

-----İNŞALLAH DEVAM EDECEK-----□